

# stockholms blodiga historia

Den 7 till 9 november år 1520 flöt blodet i Gamla stans gränder. Enligt överbödeln Jürgen Homut avrättades 82 personer på Stortorget i Stockholms blodbad. Avrättningarna var kulmen på en invecklad maktkamp om Sveriges tron. **Text:** Tina Rodhe

**K**ristina Gyllenstierna var änka efter den unionsfientlige Sten Sture den yngre. Framgångsrikt ledde hon försvaret av Stockholm mot den danske kungen ända fram till den 5 september år 1520 då staden kapitulerade mot löfte om amnesti för samtliga medborgare.

Då, på det tredje belägringsförsöket, kunde kung Kristian II och hans anhängare tåga in i Stockholm. Han kröntes i Storkyrkan den 4 november. Kröningsfesten på slottet Tre Kronor pågick i tre dagar, men avbröts abrupt och flera gäster fängslades.

I en rättegång förkunnades att brott mot kyrkan hade begåtts. Domarna kan ses som en hämnd för det motstånd som unionsförespråkaren Kristian mött och för de oförrätter som ärkebiskop Gustav Trolle ansåg sig ha lidit. Gustav Trolle hade tidigare blivit avsatt som ärkebiskop och hans borg Stäket hade bränts ner.

Av de 82 personer som avrättades är cirka 50 kända till namnet, bland annat Gustav Vasas pappa, riksrådet Erik Johansson Vasa. Borgerskapet drabbades hårt. Av stadens ledning avrättades tre av fyra borgmästare samt fjorton rådmän. Men flera andra blev också slumpartat dödade, bland annat Lasse Hass som bara stod och grät och Lambrekt bårdskärare som blev utdragen från sin rakstuga. Det sägs att »blodet rann från Stortorget ner längs sidogatorna«, och klart är i alla fall att Kristian efter blodbadet i Stockholm fick öknamnet Kristian Tyrann. I Danmark arbetade han för att reformera lagstiftningen och där kallades han för Bondekär.

Det påstås att Kristian efter blodbadet kallade till sig Kristina Gyllenstierna och frågade om hon ville dränkas, brännas eller begravas levande. Kristina benådades dock, men fängslades och fördes till Danmark.

Ytterligare en som klarade livhanken vid Stockholms blodbad var biskop Hans Brask. Detta tack vare »brasklappen«, den hemliga reservation som Brask lär ha lagt under sitt sigill då han var tvungen att besegla rådets beslut att avsätta ärkebiskopen Gustav Trolle.

Kung Kristian II var den siste unionskungen i Danmark, Norge och Sverige.